

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — — 2 „ — „
Na štvrt roka — — 1 „ 20 „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ:

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Vzkriesenie.

Mile usmieva sa slnko začiatkom jara z výšin nebeských a rozlieva svoje lúče horami-dolami, aby v tuhom spánku ponorenú prírodu vzbudilo ku novému životu. Zem naša neustále koluje napred v svojom behu okolo slnka, bliži sa ku nemu s jej severnou čiastkou vždy viacej, aby so svetlom a teplom dostala od neho života. Dlho očakávané jaro konečne zasvitlo, nový život spatrujeme v celej prírode; začínajú sa zelenat hory, kvietim sú posiate lúky, z výšin a z húšťa ozýva sa veselý štebot vtáctva a oživa všetko, čo počas dlhej a miestami tuhej zimy zmeravené bolo v úplnej nečinnosti. Vzkrieseniu k novému životu teší sa príroda, lež ešte viacej nábožná duša človeka.

V čas ožívania celej prírody, keď zohrievajúce slnko rozptiluje tmy dlhej zimnej noci, padajú sviatky veľkonočné, pamätný deň, keď Spasiteľ náš slávnostne vstal z hrobu, keď polámal brány smrti a rozbil putá nášeho väzenia. Zvuky zvonov rozliehajú sa po všetkých zemiach, kde bývajú kre-

Vstal Pán! Nenie ho tu!

stania a ohlasujú veriacim tú veľkú radosť: «Vstal z mŕtvych Kristus Pán! Alleluja! Radujte sa, ó kresťania! V srdciach vašich plesajte; z mŕtvych povstal váš Spasiteľ, Alleluja spievajte! Chvála Otcu, i Synu, tiež i Duchu svätému, Alleluja!» Po všetkých zemiach, kde bývajú kresťania, ozýva sa v deň vzkriesenia radostné Alleluja. Dotkne sa i nejedného zatvrdilého srdca, v ktorom ľahostajnosť alebo úplná nevera udušila každý cit nábožnosti. Bodaj by radostný zvuk zvonov veľkonočných ku novému životu vzkriesil všetky zatvrdlé srdcia, aby poznaly, že je to deň veľký, deň spasenia, lásky a milosrdenstva Božieho.

«Obnoviť treba všetko v Kristu», toto heslo vydal slávne panujúci terajší svätý otec pápež Pius X. Toto vznešené napomenutie viditeľnej hlavy cirkve katolíckej tisícnásobne odznieva z Vatikánu po celej zemi a za ním všestranne nasledujú už skutky. Jaro nastane a musí nastať aj v živote katolíckych národov. V Nemecku, v Rakúsku, v Taliansku a buď Bohu chvála aj u nás v Uhorsku badáme obrát ku lepšiemu pod vplyvom čisto-katolíckej tlače a blahonosného účinkovania katolíckych spolkov. Jedným slovom, nový život náboženský ukazuje sa všestranne.

Francúzsko nachodí sa síce este vždy v zármutku Velkopiátku, lež aj tam nebude a nemôže to dlho trvať, že freimaurermi a socialdemokratmi zotročený ľud veriaci pod vplyvom nového náboženského života rozbije ohavné putá otroctva a hodí ich k nohám svojich nepriateľov. Ako lúče slnka prerážajú tmavé mrákavy, tak tiež lúče viery najdu si konečne cestu aj vo Francúzsku ku srdcu ľudu a on vzkriesený ku novému životu náboženskému, pozná svojich hrobárov a bude od nich žiadať prísny počet. Pravda je, že cirkev katolícka nanajvýš potupená je vo Francúzsku. Ako niekedy Pána Krista na Kalvárii, olúpili i ju z celého jej svätého rúcha. Chrám Božie zhanobili a vyrabovali. Sluhov Pána povyhánali z jejich príbytkov. Pokolenia budúcnosti, dietky pozbavili katolíckej výchovy zatvorením škôl náboženských. Ústavy kresťanského milosrdenstva, nemocnice, útulne pre starých a práce neschopných odcudzili a vynaložili všetko, čím bezbožné mysle jejich natčnul večný nepriateľ Boha satan, k potupeniu a uponíženiu cirkve. Darmo sa ale krušnému ví-

fazstvu svojmu tešia freimaureri a iní bezbožníci, ako niekedy neveriaci farizeji smrti Krista Pána. Pán Kristus neumrel, vstal z mŕtvych a nikdy neumre a oni nevyhnú jeho prísnemu súdu.

Všetky príbehy v bezdušnej prírode stávajú sa dľa večného a nepominuteľného zákona a ako žiadan zákon sám od seba povstať nemôže, tak poukazuje aj veľký zákon prírody na duševnú, od večnosti pôsobiacu bytnosť, ktorú menujeme Bohom. Boha sebe môžeme myslieť bez sveta, nie ale svet bez Boha, aspoň nie v takom sriadení a nie s tak zázračnými zákonami. ako dal Boh našej zemi. Následkom nekonečnej všemohúcnosti jeho Boh nepotrebuje človeka, človek ale vo všetkom a v každom ohľade odkázaný je na Boha. Či to preto nenie nesmyselná opovážlivosť, že sa slabý a chatrný človek proti Bohu stavia, keď sa protiví jeho múdrym nariadeniam? Ako na zemi vyháňa a odumiera všetok život, kde neprerážajú zobrievajúce slnečné lúče, zarovnak odumiera každé náboženské účinkovanie a celý duševný život, aj tam, kde nezaujajú alebo znať nechcejú náboženstvo. Jako okolo slnka točí sa svet millionov hviezd, ako toto bezprostredne vplýva na život a činnosť všehomíru, tak i jednorodený Syn Boží Pán Kristus stojí nad svätou, rímsko-katolíckou cirkvou, ktorú na tejto zemi založil, spravuje a chráni.

Podobné prenasledovania, aké prítomne trpí katolícka cirkev vo Francúzsku, trpela ona už mnohokrát a na rozličných stranách sveta, je to vždy tá jedna a tá istá história, lež vždy v inom vydaní. Ukruťné prenasledovanie duchovenstva vo Francúzsku nenie to najprvšie a nebude ono ani to najposlednejšie na svete. Boh ale prenasledovanej cirkvi svojej vždy a všade v rozhodnom okamžení poslal na pomoc odhodlaných mužov. Táto pomoc teraz tiež nevystane. Vo Francúzsku klesla viera a katolícke presvedčenie, aby druhé národy ku náboženskému životu povzbudené boly. Stalo sa to skutočne a v prvom rade u nás v Uhorsku.

Bo veď kto by sa bol kedy nazdával, že v tejto krajine kde takmer všetky vrstvy obyvateľstva nasiaknuté boly duchom zkazonosného liberalizmu, na prvé slovo zmužilých vodcov na tisíce a tisíce pohnú a postaví sa na nohy ve-

riaci katolíci? Čo nikto neočakával, stalo sa skutočne. Jednota Katolíckeho Ľudu zobúdzda katolíkov Uhorska z tuhého spánku a sťa milé jaro klope na každé dvere. Hor sa, katolíci, otvárajte vaše dvere a srdcia! Jedon každý, akéhokolvek stavu, zamestnania alebo pohlavia nech bezodkladne vstúpi do Jednoty Katolíckeho Ľudu! Minuly sa dni nepríjemnej zimy, nový život jara ukazuje sa nám v celej prírode. Nech je jaro aj v živote katolíckeho Ľudu. Bratia katolíci! Dost dlho sme hlíveli v nečinnosti; dost dlho sme sa so založenými rukami dívali na to, ako nás zo všetkého vytískajú; boli sme ako rozprchnuté stádo, v ktorom ovečky jedna za druhou v korisť padaly dravým vlkom. Napozatým nesmie tomu tak byť. Katolíci majú byť centralizovaní, ku povedomiu svojej sily a ku novej činnosti povzbudení v Jednote Katolíckeho Ľudu.

Zvuk zvonov veľkonočných zvestuje nám slávnostné z mŕtvych vstanie Spasiteľa nášeho Ježiša Krista. Katolíci, slyšme tento radostný ohlas, staňme hore všetci do posledného chlapa z doposiaľneho spánku ľahostajnosti v náboženstve. Nech sme poznove verní, opravdoví, k čínom odhodlaní, zmužili katolíci! Alleluja!

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Nedeľa dňa 5. apríla doniesla nové víťazstva Jednote Katolíckeho Ľudu, tvorili ju s oduševnením vo viacej okresoch hlavného mesta. V stolici ostrihomskej tiež na mnohých miestach boli utvorené shromaždenia. Krom toho aj po iných stranách krajiny početné obce, ktoré sa posiaľ nepripojily ku Jednote Katolíckeho Ľudu, vydržiavaly veľké shromaždenia, v ktorých Jednota jednodhlasne bola utvorená. O nových organizáciách Jednoty podávame v krátkosti nasledujúcu zprávu:

Katolícki mladíci university budapeštianskej v nedeľu 5. apríla večer o ôsmej hodine držali utvorené shromaždenie vo veľkej dvorane spolku Svätostefanského. Štujúci mladíci university do posledného miesta naplnili veľkú dvoranu a s dychtivosťou očakávali rečníka slávnostného shromaždenia. Ako vstúpil do dvorany Štefan Rakovszky, podpredseda snemovne a predseda Katolíckej Jednoty, shromaždení privítali ho hlu-

čne a oslavovali spolu tak kresťanskú ľudovú stranu, ako aj Jednotu Katolíckeho Ľudu zdĺhavými manifestáciami. Rakovszky vo veľkej reči vysvetľoval Katolícku Jednotu. Kresťanskú intelligenciu — povedal — očividome vytískajú zo všetkého. Na universite počet poslucháčov desaťnásobne prevyšuje ten kmen, ktorý ani vo vedách, ani v umeniach nič produktívneho nedokazuje a k tomu zrejme ťahá k internacionalizmu, lebo ho žiadna historická minulosť ku vlasti neviaže. Universita, ku jejžto založeniu tento kmen neprispel ani v tom pomere, v ktorom obýva našu vlasť, dejišťom je náhončích Piklerovcov a naša vlasť Kanánom, zasľúbenou zemou Vilhelmov I., Alexandrov II., Samuelov III. a kto zná ešte koľkých Jakubov. Jestli katolícka inteligencia nesdruží sa s katolíckym ľudom, vtedy v mravnom a hmotnom ohľade najskorej zahynieme.

Kresťanská inteligencia preto odhodlane zmužila má byť v obrane svätej viery a nesmie sa báť brizgania zožidovčených novín. Obrátil sa ďalej rečník i ku početným prítomným zo ženského pohlavia. Žena má aj v zápasoch miesto u boku muža. Zlý, alebo dobrý osud muža dvojnásobne cíti žena. Nech teda aj ženské pohlavie medzi bojovníkov Jednoty vstúpi, do toho pevného tábora totiž, ktorý Uhorsko zpiatky chce vydobíť kresťanstvu. Obecensto na túto reč odpovedalo hlučnými manifestáciami. Rečnil za tým o cieľoch Jednoty pri všestranej pozornosti tajomník Jednoty Štefan Haller a utvorenie Jednoty vyslovené bolo jednodhlasne.

Budapest, III. okres. Shromaždenie zahájil Rudolf Varsányi učiteľ hlavnomestský. O katolíckom presvedčení a cieľoch Jednoty rečnil pri všestranej pozornosti s veľkým úspechom krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Július Jánoky-Madocsányi.

Budapest-Angyalföld. Dve ľudové shromaždenia. Jedno v spolku kresťanských socialistov a druhé v katolíckom kruhu.

Budapest. Ústredný tovaryšský spolok katolícky. Ciele Jednoty vysvetľoval katecheta dr. Mikuláš Töttösy.

Budapest. Kruh katolíckych mladíkov. V ľudnatom shromaždení rečnili pravotár dr. Karol Bonta a vyslanec kresťanskej ľudovej strany dr. Alexander Simonyi-Semadam.

Budapest. Erzsébetváros. Vo veľkom utvorení rečnili: Štefan Haller a Imrich Marcinka.

Budapest. Józsefváros. Utvorené shromaždenie zo stránky priemyselných majstrov, v ktorom vyše sto členov dalo sa do Jednoty zapísať.

Budapest. Ferenczváros. V utvorení už shromaždení rečnili dr. August Sipos a Jozef Haller.

Budapest. Svábhegy. Veľké shromaždenie v spolku kresťanských socialistov. Rečnili predseda spolku Ján Messler, pravotár dr. Július Baranyszky a Imrich Varga. Z prítomných vstúpili mnohí do Jednoty.

Nedeľa 5. apríla bol slávnostný deň zvlášte pre stolicu ostrihorskú. Dľa došlých zpráv aj utvorená bola Jednota Katolíckeho Ľudu vo vše-

tkých významnejších obciach celej stolice ostrihomskej. Na prvom mieste treba pravda spomenúť prastaré primaciestné mesto:

Esztergom (Ostrihom). Vo veľkej dvorane hostinca «Füüdö» zahájil utvoriujúce shromaždenie farár Daniel Keményffy. Na shromaždení prítomné bolo početné obecnstvo z inteligencie a pospelitého Iudu. Jednotu utvorili jednohlasne.

Popoludní vydržovali utvoriujúce shromaždenia bhoslovci a študujúci semenišťa ostrihomského. Rečnili: Ján Szaró, Rudolf Flanek, Július Bozsi, Jozef Trinéz, dr. Karol Wiederman. Do Jednoty vstúpilo 122 členov.

Nagylöved. Veľké utvoriujúce shromaždenie, na ktorom prítomná bola celá inteligencia miesta a mužský pospolitého Iudu, zahájil rečou dekan-farár Jozef Kopericzky. Rečnil potom vyslanec kresťanskej Iudovej strany dr. Alexander Ernszt. Jednotu utvorili jednohlasne a za členov dali sa zapísať poprední z každej rodiny celej obce.

Na území stolice ostrihomskej utvorili Jednotu dňa 5. apríla v obciach: **Bátorkeszi, Köbölút, Muzsla, Kéménd, Bajna, Pilis-Marót, Bajót, Tokod, Tát, Uny, Köhidgyarmat, Bart, Annavölgy, Sárísap, Dömös, Nyergesujfalu, Magyar- a Német-Szölgyén, Esztergom, Szentgyörgymező.**

Utvorená bola ďalej Jednota:

Szentgyörgy (stolica Pozsony). Za miestneho správcu vyvolený je farár Rudolf Novák, za vodcu skupeniny Ján Docsdománszky. Do Jednoty dalo sa zapísať 23 členov.

Lótos (stolica Trencsén). V nepatrnej obci tejto vstúpilo do Jednoty s oduševnením 52 členov. Horlivý miestny správca a veľkých zásluh farár Ján Grében neunavene pracuje na rozšírení Jednoty. Vznesený príklad horlivých veriacich Lótosu nech nasledujú katolíci Terchovci, Belania, Vadičovci. Hor sa smeľe všetci do Jednoty Katolíckeho Iudu.

Nyitrapereszlény (stolica Nyitra). Veľké utvoriujúce shromaždenie zahájil rečou neunavene horlivý a všestranne známy za blaho Iudu bezzistne a stále pracujúci dekan a farár dr. Jozef Janda. Za miestneho správcu vyvolený je jednohlasne dr. Jozef Janda, za jeho zastupiteľa hlavný učiteľ Béla Sasvári. Do Jednoty dalo sa zapísať 49 členov. V zápisoch sa pokračuje.

Dóczifürész (stol. Bars). V Iudnatom utvoriujúcom shromaždení rečnil krajinský vyslanec kresťanskej Iudovej strany dr. Karol Wildfeuer a farár Jozef Csellár. Do Katolíckej Jednoty vstúpilo hneď veľa členov.

Hanusfalva (stolica Szepes). Utvoriujúce shromaždenie bolo dňa 2. apríla. Nielen veriaci obce, lež aj duchovenstvo a inteligencia okolia súčasťnili sa vo veľkom počte na shromaždení. Zápalisté reči držali dekan a farár Peter Krávecz, farár z Kristályfalvy Franc Klein a farár zo Szentmindszent Ján Pataky. Do Jednoty vstúpilo 122 členov.

Kristályfalva (stolica Szepes). Utvoriujúce shromaždenie, v ktorom po reči neunavene horlivého farára Franca Klein do Jednoty zapísať sa dalo 71 členov.

Bajmócz (stolica Nyitra). V prastarom meste tomto stolice nitrianskej bolo utvoriujúce shromaždenie dňa 5. apríla. Rečnili: Prépošt-farár bojmočszky Alojz Rudnay, vyslanec kresťanskej Iudovej strany Koloman Brestyenzsky a kaplán August Gramantik. Do Jednoty vstúpilo 207 členov.

Lazán (stolica Nyitra). Pred početnými veriacimi obce a obyvateľov dedín Poruba a Konyianka rečnili v utvoriujúcom shromaždení krajinský vyslanec kresťanskej Iudovej strany Koloman Brestyenzsky a kaplán August Gramantik. Za miestneho správcu vyvolený je farár Ján Murgos. Ku Jednote prihlásilo sa 238 členov.

Utvorená bola Jednota Katolíckeho Iudu ešte v nasledujúcich obciach: **Rábacsanak** (stolica Sopron), **Nákófalva** (stolica Torontál), **Berenczend** (stolica Baranya), **Keczel** (stolica Pest), **Dunaszekcső** (stolica Baranya), **Nána** (stolica Esztergom), **Párkány** (stolica Esztergom), **Foktő** (stolica Pest), **Tinnye** (stolica Pest), **Regőcze** (stolica Bács), **Mosontétény** (stolica Moson), **Tényő** (stolica Győr), **Mura-Szent-Mária** (stolica Zala), **Öregsertő** (stolica Pest), **Bakony-Szent-Ivány** (stolica Veszprém), **Bakonyság** (stolica Veszprém).

Nagybobrócz (stolica Liptó). Do Jednoty vstúpilo dosiaľ 133 členov. Počet členov rastie zo dňa na deň.

Keresztfalva (stolica Szepes). Utvorenie Jednoty. Miestny správcovia sú kaplán a katecheta Andor Varsányi a učiteľ Valent Kurucz. Vodcovia skupenín sú rýchtár Ondrej Krompaszky a 5. gazdovia.

Nagyőr (stolica Szepes). Kaplán Andor Varsányi a učiteľ Jozef Jurán utvorili Jednotu, do ktorej vstúpili početní členovia.

Všeobecnému oduševneniu za Jednotu Katolíckeho Iudu zo srdca musí sa tešiť každý veriaci katolík. Darmo sa snažia nepriatelia katolíckej viery buď slovom alebo písmom v novinách prekážať tento všeobecný pohyb náboženský. Iud katolícky precífuje a keď celkom príde k povedomiu svojej mocnej sily, nepriateľov Jednoty náležite zavrátí. Hor sa do Jednoty katolíci! Vzkriesenie Pána nech je vzkriesenie Iudu k novému životu náboženskému!

Na Veľkú noc.

Zvuk zvonov, radostný spev nech zavzní vo sväté vzkriesenie oslávenému! Nech znie pieseň, nech hučí organ; ďaleko doznievajúci kovový jazyk z veží kostolov nech ohlasuje z mŕtvych vstanie Pána nášeho Ježiša Krista! Tento sviatok je Tvoj, ukrižovaný, umučení,

pochovaný a na tretí deň slávne vzkriesený náš Pán Ježiš, ktorý si zomrel pre ľudské pokolenie! Táto radosť je Tvoja, Kráľu nášeho života, ktorý si svet vykúpil! Nevďačné ľudstvo sa odvracia od Teba; ale Ty sa obráť k nemu, nahní sa ku nemu a povznes ho z prachu!

Krútnava náruživosti zchytila človeka a nesie ho do bahna hriechov. Oh, Pane, vysloboď poblúdeného! Zlostne škádlivé túžby obkľúčily jeho srdce, očistí ho od troskov. Do satanášovej služby vstúpivší slabý človek krčí sa v otrockom jarme sobeckosti, ziskuchtivosti, v zbožňovaní materializmu, v chlipnosti a v túžbe po pôžitku. Oh, osvieť jeho dušu, na pravicu Tvojeho Otca vystúpený Ježiši, v tento deň!

Lebo kým sa človek nevráti ku Tebe, nebude blažený! Trpí zlé následky biedy, nemoce, prahnutia za pokladmi, obávania sa smrti a opovrhnutia života; a keď už-už sa topí v bahne, nemá ochranej slamky, do ktorej by sa zachytil... musí sa ponoriť! Oh, vystri proti nemu Tvoju požehnanú ruku! Nech nasleduje Tvoje svetlo! Nech sa uhniesdi v jeho srdci láska a pokoj! Nech prestanú trenice medzi bratmi. Otec národov a ľudí nech učiní dietky jeho dobrými bratmi na Tvoje sprostredkovanie!

Divá krč zaškulujúcich jedného na druhého parí sa od ohňa mstižiadosti... Kristus, Ty divy tvoriaci, zúzdí ich! Nenávisť nech sa už raz ztratí, vojna nech nebúri srdcia; vo tme blúdiacim zapál hviezdy náboženstva. Vyriekni slovo: «Nech bude svetlo!» Tu je najzvrchovanejší čas, aby sa učinil koniec tým hrozným válkam, ktoré pustošia duše v krajine spravodlivých. Čas nech bude zrkadlo, nech nám predostre naše hriechy, aby sme sa ich zdesili. Nech vyhne osudu Sodomy a Gomorhy, aby nebola nadarmo tiekla Tvoja krv! Veľkonočný baránok nech zostane pamiatka nášeho holdu a Tvojej čistoty. Zaved nazpät Tvoj vyvolený ľud ku prameňu blahoslavenstva. *Kysučan.*

Katolíci v práci.

Čulý život panuje po celej krajine. Shromažďujú sa pluky katolíctva pod zástavu, ktorú vytýčili neohrození náčelníci. Len sa pod ňu, nech je náš tábor čím väčší, nech je vojsko naše

čím smelšie a oduševnenejšie. Je čas, aby sme sa prebudili z lahostajného spánku. Je čas, aby sme dali svedectvo, že sme verní synovia a dcéry cirkve. Je čas, aby sme ukázali nepriateľom katolicizmu, že sme už nenie viac tí hlupáckovia, za ktorých nás držia a že sa nezľakneme ich kriku a ich útokov.

Len sa ta pod tú našu zástavu, kde sú už veľké tisíce shromaždené. Dajme sa už raz do práce, nech žije náš katolicizmus, nech ja celé stádo tam, kde sú pastieri. Nehľad na to, kto je pod tou našou zástavou. Všetko jedno, či Maďar, či Slovák, či Nemec... Všetci sú katolíci, teda bratia v Kristu s jedným citom, s jednou láskou. Jedon za všetkých, všetci za jedného, je heslom Jednoty Katolíckeho Ludu. Áno, my všetci musíme byť v jednom tábore, lebo len tak budeme silní, len tak budeme imponovať nepriateľom a len tak obránime naše práva, naše záujmy a naše majetky. Hor sa teda všetci katolíci Uhorska do Jednoty Katolíckeho Ludu.

To nech vás nemýli bratia, čo nepriatelia katolicizmu píšu v jejich novinách o našej Katolíckej Jednote, veď sú to spojenci socialdemokratov, a ako takí nenávidia kresťanstvo. Aj Skyčákove slová nech odznejú bez výsledku. Skyčák totiž to píše, že slovenskí katolíci preto nemôžu vstúpiť do Jednoty, lebo že tú biskupi a kresťanskí ľudáci: Rakovszky a Zboray vedú a že katolíckych Slovákov oni: Skyčákovci obránia. Kto má viesť katolíkov, keď nie biskupi? Každý rozumný človek nahliadne, že je to nevyhnutne potrebné, aby biskupi s veriacimi pracovali, lebo len tak bude naša práca zdarná a len tak sa vyvinie v srdciach katolíckej sebaopovedomie. Čo sa ale toho týka, že slovenských katolíkov Skyčákovci obránia, to nemá žiadnej platnosti v živote, lebo veď národnári zrušili svornosť medzi ľudom veriacim. To je jedno. Za druhé, že nič nedbajú o vieru, bo sa spriahli s bežnou socialdemokraciou a s inými radikálnymi nepriateľmi katolíkov tak doma, ako von z krajiny. Po tomto nemajú čo očakávať slovenskí katolíci od národnárov, a ak milujú svoju vieru, ak ešte neudusil socialdemokratický duch, ktorý z národnárskych novín naťahali, v nich lásku a oddanosť ku cirkvi, tak nech všetci vstúpia do Katolíckej Jednoty Ludu. Veľké a kruté

boje čakajú na nás, budme teda prichystaní, aby sme zvíťazili.

Katolícki Slováci, utvárajte na všetky strany Katolícku Jednotu. Nech nenie ani jedného katolíka, ktorý by nebol členom Jednoty Katolíckeho Ľudu!

Fatranský.

Všedný hriech.

Báť sa máme nielen smrteľných, ale aj všedných hriechov. Jak veľmi dáš pozor, aby si ani v najmenšej miere nebol odporným a nepríjemným takému človekovi, ktorého miluješ. Pritom ale nebojíš sa odporným byť Bohu, ktorého by si mal milovať nadovšetko.

Či sa ešte i táto vec srovnáva so zdravým rozumom? Naozaj to prevyšuje schopnosť a pochop človeka!

Ach, však len blaženými musia byť obyvatelia neba, keď netlačí ich svedomie žiadna obrazka Boha.

Keby to nemožnou vecou bolo, žeby oni mohli zhrešiť, radšej by chceli byť z neba vytvorení, hroznému ohňu horúceho pekla podrobení, ako by mali Boha obrazíť aj len všedným hriechom,

A veď keby sme chápali oškľivosť aj toho najmenšieho všedného hriechu, všetci by sme podobne smýšľali.

Následkom malej pýchy Dávida, že dal počítať svoj ľud, trojdenný mor vyknantril 70 tisíc židov z pomsty Božej.

Nenie tak veľkej bolesti z choroby, alebo z mučenia pochádzajúcej na zemi, ktorú by neprevyšovala pokuta aj tým najmenším všedným hriechom zaslúžená.

Žiadna choroba, žiadna úzkosť, žiadna bolesť nenie tak ukrutnou, jako pokuta jediného všedného hriechu. Však malý hriech pýchy učinil mnohých anjelov diabliami.

Len jedna vec je, ktorej sa báť máme: hriech; ostatné veci sú len pletkou.

Ach, keby si len porozumel, že hriech zmenšuje lásku k Bohu, do cesty stavia prekážku milosti Božej. Keby si často rozjímal, že všedný hriech, keď sa často pácha, pripravuje cestu smrteľnému hriechu a večnému zatrateniu, vtedy by si nepáchal všedné hriechy tak opovážlive.

To je všetko jedno, jako sa zatopí loď: či tak, že po kvapke naplní sa vodou, alebo tak, že za malú chvíľu cez veľkú dieru ju voda naplní.

Špatne je premoženým byť tam, kde človek ľahko mohol zvíťaziť.

Dr. Zpreserán.

Ryba od hlavy smrdí.

Istý pevec, ak iste musel byť Oravec, bóľom srdca ľútostivého bol zastenal: «Orava, Orava, celá si boľavá!» Nevie, či už aj v jeho čase tak bolo v tej biednej Orave, jako je dnes, ale vzhľadom na naše časy priznať sa musíme, že tá naša otčinka celá je boľavá.

I čo bude s nami? Nuž čo, jak sa dobrý Pán Boh nesmiluje nad nami, bude ohromná bieda. Ale ani sa niet čomu čudovať, trest Baží je to, lebo zle sa robí. V Hruštine po sv. misiach, počúvať, že väčšmi vysedujú občania v krčme, ako predtým. Upadli chudáci mimovoľne pod porobu i duševnú i hmotnú. Už dnes tak ďaleko sú, že im žandári tam pre rozličné neriady veľmi potrebný poriadok nariadili, zaraz z večera zvonec sebou nosiť a idúc ulicou cengañ, alebo lampášom osvetľovať i seba kto je, i cestu kam ide. Chudáci, kam ich pomýlený rozum doviedol! Korhelica panuje temer všade, tak že sa už chytá i tých, ktorí sa za vodcov ľudu radi ponúkajú, a že tými sú, ešte radšej sa chlúbia.

I kde že by nás ten trpezlivý a mnohého milosrdenstva Boh mohol požehnávať, keď hľa v Námestove, na takzvanom gremiume pláteníkov dňa 5. marca, teda hneď v prvý deň po tom cirkevnom popolnom, trúchlivom dni, kde si má každý pravoveriaci kresťan hlboko v srdce vštípiť pamiatku toho, že: prach si a v prach sa obrátiš, premeniš, prach z teba ostane — teda v tento deň, ale iste k pohoršeniu u Stiglitzu shromaždených katolíckych pláteníkov, náš pán ablegát Ferko Skyčák dá si s prísnyim a neodstupným povelom priviesť muzikantov-cigáňov, dá si prinášať fľaše a fľaše a pri hudbe týchto chudákov, ktorí z toho žijú síce, ale ako katolíci, len ak iste pre strach, pred týmto pánom hrali, ktorý dal sa do takého rozmaru, že fľaše a poháre len tak frskaly po stenách, forštoch, až zarazený jeden jeho priateľ vstane a dost

nešetným hlasom naň skríkne: «Fero čo to robíš? Veď tebe — vraj — malo tri knižky zobrať cez rok, a túto v pôste toto vystrájaš.» — «Daj pokoj bratku», bola jeho odpoveď, «tu nás nikto nevidí, zrobme si dobrý večierok, o tom nik nebude vedieť», — Teda tak, tak, *chýrny apoštol toho holubieho národa?! Teda je to predsa len pravda, že: «Ryba od hlavy smrdí».* I ten jeho nešťastný orgán len tak dupoce po zákonoch Božích a základných stĺpoch sv. cirkve. — I čo môžeme očakávať od Pána Boha pri takomto farizejstve? Pred ľuďmi a v novinách prvý apoštol, natoľko, že prvý apoštol, svätý Peter, bol len pidimužik popri ňom, a v krčme prvým rušiteľom toho, čo je pred pravoverným katolíkom sväto-sväté, nezrušiteľné. Kto je muž a mužom byť sa chvasta, nech ostane tým všade a v každých okolnostiach. Orava je — ďakovať Pánu Bohu ešte zbožná — a trebárs týmto človekom a jeho náhončiami ohromne bola vyrušená zo svojej zbožnosti, ale ustanovizne svätej cirkve i dnes hlboko si váži a ctí. Preto nenie radno s týmto ľudom, ktorý je už dnes znovu docela Bohu oddaný, pohrávať sa a z jeho náboženských zákonov posmechy vystrájať. Pozor teda Oravci, nedajte sa mýliť!

Tento apoštol kedysi sbieral podpisy proti bývalému ablegátovi Zoltánovi Zmeškalovi, a to nesprávnym spôsobom, dnes by bolo zapotreby posbierať podpisy proti nemu a to celkom oprávnene, lebo tamten nerobil nikdy posmechy z náboženstva, a tento ejhľa ustanovizne našej cirkve šliape. Možno že sa tomu priučil u boku Dezidera Bokányiho a iných židovsko-socialdemokratických vodcov, ale večná škoda učí sa cestu do pekla, tú ľahko nájsť, lepšie a prospešnejšie je učí sa ceste do neba, tú je ťažko a len pridržíavaním sa príkazov Božích a ustanovizní sv. cirkve možno nájsť, nie ale posmechom z nich tropeným a nie nehanebným brízganím na biskupov a duchovenstvo. *Boľavý Oravec.*

K našemu vyobrazeniu.

Význam vyobrazenia terajšieho čísla vykladá nám evanjelium sv. Marka v 16. kapitoli verš 1. nasledovne:

Za oného času Maria Magdalena a Jakubova a Salome nakúpily masti, aby príduce pomazaly telo Ježiša. A veľmi ráno v prvý deň po sobote prišli k hrobu, keď už slnce vyšlo i pravily vospolok: Kto nám odvalí ka-

meň odo dverí hrobových? A vzhliadnuc, uzrely odvallený kameň, bol on ale veľký veľmi. A vchádzajúc do hrobu, uzrely mládencea sediaceho na pravici, odiateho rúchom bielym a ulakly sa. Ktorý ale riekol im: Neľakajte sa, Ježiša hľadáte Nazaretského ukrižovaného: vstal, nenie ho tu, hľa miesto, kde ho boli položili. Lež idte, povedzte učedníkovi jeho a Petrovi, že vás predejte do Galilee: tam ho uzriete, ako povedal vám».

POLITICKÉ CHÝRY.

Hnusné napadnutie nitrianskeho biskupa.

Skalické noviny našly si zas nové kosti k obhrýzaniu. V poslednom čísle ohavným spôsobom napaply jeho excellenciu osvieteného p. biskupa nitrianskeho Imricha Bende a o tomto hodnostárovi, ktorý vzdor tomu, že má 84 rokov, čo najsvedomitejšie spravuje svoje biskupstvo, píšú nasledovne: «Nitriansky biskup Bende nenie odchodnejší od Párvyho. Pri minulej voľbe trenčianskej hlasovali na nášho slovenského kandidáta dr. Štúra aj dvaja katolícki kňazi: pán farár Ján Kluch a kaplán Andrej Cvinček. Čo neurobila stolica? Administratívny výbor oznámil tých statočných kňazov ako «panslávov» u nitrianskeho biskupa so žiadosťou, aby dotyčných kňazov potrestal. A čo na to biskup? Hneď a zaraz pokáral vraj týchto statočných kňazov a pohrozil sa im budúce prisným trestom, ak neprestanú panslávsku politiku robiť. **Dávno sme to povedali, že väčšina uhorských biskupov sú penížení kopovy politickej vrchnosti.** — Teda väčšina z našich biskupov sú kopovy? Hej Skyčák, ty dobrý katolík, pred tebou sú biskupi toľko ako kopovy? Čo povedia na to tí duchovní, čo fa a tvoje noviny podporujú? S tvojou múdrosťou a nábožnosťou vyšiel si už skutočne na psí tridsiatok!

Jedine národnostní vyslanci robia ľudovú politiku.

Takto sa vychvalujú skalické noviny. No, veď ju aj robia, len sa nepýtajte ako! Hlasujú vždy so židmi, freimaurermi a demokratmi. Posledne pri reči Zborayho za slobodu katolíckeho presvedčenia, jedni stáli za chrbtom židovských demokratov, druhí uvrzli zo siene, ako keby sa ich sloboda katolíkov zhola nič netýkala. Tito ľudia sa opovažujú vychvalovať, že len oni robia ľudovú politiku.

Z CUDZOZEMSKA.

Zavraždenie haličského miestodržiteľa.

Gróf Adam Potocki, miestodržiteľ haličský padol rukou vraha. Miroslav Siczynszki, študent filozofickej fakulty Lvovskej university v nedeľu 12. apríla o pol 2. hodine popoludní pri výsluchu trikrát strelil na miestodržiteľa a ranil ho smrteľne. Na výstrely pribehli do siene služobníci a chytili útočníka. Ťažko ranený gróf žiadal si kňaza. Radšej po kňaza pošlite, ako po lekára, povedal. Zomieram ako kresťan a nebojím sa smrti. O 3. hodine zomrel.

B E S E D N I C A.

Nevd'ačnosť.

Vo všetkých väčších novinách, ešte aj v pána učiteľových stálo, že Jurko Bánovský, sedriálny predseda je nemocný. Ťažko nemocný. Ale doložily noviny, aj pána učiteľove: že lekári úfajú, že v širokých kruhoch ctený mužský je silnej konštrukcie a premôže i túto ťažkú nemoc.

Pán učiteľ znova a znova prečítal chýr v novinách, potom sa prechádzal hore dolu, zápasil so sebou a rozmýšľal, že čo má robiť. Či má sdeliť alebo nesdeliť ten smutný chýr tým chudobným starým ľuďom. Rodičom to sedriálneho predsedu.

Ani sám nevedel, že jako, iba keď už bol von na ulici. A jako išiel, vytiahol z vačku noviny a znovu prečítal chýr o tom veľikom mužovi, v ich dedine narode-
nom, ktorý, hľa, je vysoko postavený človek, má chýr v celej stolici; ešte aj jeho nemoc dajú vytlačíť v novinách. Koľko tisíc ľudí zápasí so smrťou a zomre — a svet nevie o nich, práve tak jako nevedia o tom množstve chrobáčkov, ktoré hore-dolu chodia na smrť pošliapu. Ačpráve v novinách z tejto príležitosti nevytlačili, že z ktorej dediny je pán predseda a tak sa zdalo pánu učiteľovi, že ešte aj táto nemoc prináša ozdobu a lesk na malú dedinku. Tiež zapomenul na seba a už-úž otvoril ústa ku chválení, ukazujúc noviny pánu notáriušovi, ktorý mu práve prišiel v ústrety.

— Viete, čo je nového pán notáriuš? — pýtal sa učiteľ. — Pozrite sem, čo je tu vytlačené. Pán predseda je nemocný. Ťažko nemocný.

— No, chudáci, Bánovskovci! To je pre nich dost smutné, — hovoril notár.

Porúčali sa jeden druhému. Pán učiteľ išiel ďalej ku tomu starému, rúcajúcemu sa murovanému domu, kde sa narodil pán predseda. Viao detí ani nemali. Hospodárstvo síce mali pekné, zeme mali dosť, bolo by sa dostalo aj trom chlapcom. Starý učiteľ nahovoril Bánovského, aby dal učiť svojho syna.

— A kto bude zavádzať kedysi toto pekné hospodárstvo? — odporoval Bánovský.

— Nad všetky zemské statky viac stojí veda, pán Bánovský, — odpovedal učiteľ. — A popri tom môžu zostať aj zeme.

Zeme však nezostaly. Zostalo, ale málo. Roľu za roľou predával starý Bánovský, a bárs mu aj srdce pukalo za každým kúskom zeme, do ktorej cudzí založil pluh, pomaly sa mihala väčšia čiastka majetku: zožrala ho veda. Často si zaumienil starý Bánovský, že ponevác

už železnica aj sem prišla, nielen na vidiek; zajde do toho veľmi veľkého mesta, aby videl, čo žerie tie jeho drahé a pekné roľe. Ale žena ho vždy odhovorila. Materinské srdce jej sa chvelo, ponevác že mala smutné predtuchy.

— Pôjdem ja, — povedala Bánovská.

Ale veru nešla.

Syn veľmi zriedka zablúdil domov. Raz-dva aj v tom čase, keď už bol v úrade. Ale len za veľmi krátky čas bavil sa v dome svojich rodičov, ponáhlal sa nazpät, ponevác v úrade postavený človek má veľa roboty. Ale vždy odniesol so sebou jedon kúsok zeme.

— Aj je lepšie, keď nepríde domov, — šomral starý Bánovský.

Žena plakala, jej materinské srdce krájala táto drzá reč.

— O všetko nás pripraví. Na staré dni ani dom nám nezostane. Aj ten ešte veda zožerie. Čo mám ja za radosť a choseň z jeho panštiny.

— Oh, nehreš proti Bohu. Veď nám to on vynahradí, uvidíš, zaiste vynahradí.

Povedala, ale už ani sama tomu neverila. Jako by jej ostré pazúry jastraba boly trhaly srdce, zaplakala vo svojej veľkej boľasti, ale len potajomne, kde ju pomimo Pána Boha nikto nevidel, nikto nepočul; ona už dávno cíti, že ten, ktorého živila krvou svojho srdca, ochladnul oproti svojej matke, otcovi a svojmu rodu...

Aj listie zvädlo. Z novin pána učiteľových počuli, kde toto, kde ono. Včul sa zase vyššie povzniesol. Včul ho poslala vláda do cudzozemska. Včul zase napísal jednu veľkú knihu. A ah, Bože môj, včul zase vymalovali jeho obraz v novinách. Ale je on aj pekný človek Bradu má až po prsia. A ešte aj jakýsi kríž mu visí na prsiach.

— Však sa radujete, pán Bánovský? Nuž a vy, pani Bánovská?

— Oh, jaho by sme sa neradovali, — odpovedala Bánovská. — A jako pekne píšu o ňom. A aj o nás. Počúvaj starký! Nuž či sa ty neraduješ? Aj tvoje meno tu stojí. A tu stojí, však ver, sladký pán učiteľ, že... no, čo aj píšu tie noviny...

— Potomok poprednej rodiny, — číta učiteľ.

— Veď sme ani neboli poslední nikdy, však veru, pán učiteľ. Vzdy sme patrili medzi prvších v dedine, — hovorila Bánovská.

Starý Bánovský nechutne kývnul s rukou.

— Len sa rozplývaj, žena, rozplývaj. Dnes-zajtra prideme medzi posledných.

Teda tak podľa majetku naozaj tam prišli.

Aj včul, jako prišiel pán učiteľ, starí sedeli tam pred otvoreným ohništom a nad tým trúchlili, že tejto zimi nebudú mať mlieka v dome, ponevác majú len jednu kravičku a aj tá odkopla. Bože môj, Bože môj, dávno mali tri-štyri kravy. Keď jedna odkopla ani to nerátali. Nuž a tých šesť volov, kde že sa podelo? A štyri kone? Tých veľa oviec? Sviňa? Zostali o dvoch voloch, aj tie sú len malé, majú krátke rohy. Koňa ne-

majú ani jedného. Aj ovce im môžu ľahko spočítať: nezamiešajú sa do hĺby. Potom dvoje prasiec. Tu si Bánovský hlboko vydýchnuť:

— Prines, Bože, osloboditeľku — smrť!

Aj Bánovská si vzdychla, a bárs nič nehovorila, aj jej vzdychnutie malo tento význam.

Pána učiteľa posadili. Nevýslovne dobre padlo starému ich srdcu, že pán učiteľ poctil ich chudobný dom, ačpráve už od rokov len za pol pára platia. Začali o starých veciach, a tak prišla pomaly reč aj na sedriálneho predsedu.

— Či ste dostali od neho list toľ niekedy? — pýtal sa pán učiteľ.

— Oh, už je rok tomu, čo nám nič nepísal. Bárs by sme ho už ani nevideli, — odpovedal skormútený Bánovský.

— Ah, či máš dušu a Boha, že takéto reči vypúšťaš z úst?! — horekovala žena.

Učiteľ tešil starého človeka, hovoriac:

— Veľkí páni sú veľmi zaneprázdnení. Potom, kto vie, či ho aj nemoe neobkľúčila. Nemá familiu, ženu, deti, ktorí by na miesto neho písali.

— Oh, jaj, Bože môj, — chytila si srdce stará žena, — však veru, môj syn je nemocný? Všet veru, preto ste prišli ku nám, pán učiteľ?

— No, no, utíšte sa pani Bánovská. Nemoc ešte nenie najhoršie zlé. Aj ja som bol nemocný a z milosti Božej som vyzdravel... Vyzdravie aj osvietený pán Bánovský.

Plač a jajkanie vyrazilo úbohej starej žene na jej zvráskovitú tvár.

— Idem, idem, nenechám zahnúť môjho syna v ďalekom svete. Kto ho bude opatrovať, ošetrovať, keď nemá pri sebe vlastnú matku?

Bánovský vstal hore od ohnišťa, kráčal hore-dolu po izbe, tvár jeho ukazovala, že tam dnu vo vnútri silný boj sa vedie.

— Tam ň nepotrebujú, hovoril Bánovský. — Zostaň doma. Radšej sa modli. Aj ja sa budem modliť: Nech je s ním všemohúci Pán Boh!

(Dokončenie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Všetkým milým dopisovateľom, čitateľom a čitateľkám našim prajeme z hlbín srdca šťastlivé veľkonočné sviatky!

Kráľ a Veľká noc. Jeho veličenstvo kráľ veľkonočné sviatky strávi v kruhu rodiny arcikniežata Franca Salvátora a jeho manželky arcikňažny Marie Valerie vo

Wallsee. Jestli bude priaznivé počasie, panovník za viac dní sa pobaví vo Wallsee a dňa 21. tohoto mesiaca odcestuje späť do Viedne.

Inštalácia biskupa Csernocha. Čanádskeho biskupa dr. Jána Csernocha za veľkých slávností vysvätia a uvedú do úradu. Slávnosti, dľa vopred ustáleného programu, budú sa odbyvať v tretiu nedeľu po Veľkej noci. Na inštalácii prítomný bude aj minister náboženstva a výučby gróf Albert Apponyi a početní vyslanci z kresťanskej ľudovej strany. Čanádskeho biskupa dra Jána Csernocha vysväti vesprímsky biskup barón Karol Hornig.

Smrť. Gróf Eduard Pongrácz de Szentmiklós et Óvár po dlhšom trápení v 68. roku veku svojho dňa 1. apríla v Mnešiciach zomrel. Pobrab odbyval sa dňa 3. apríla popoludní v Mnešiciach, zkadial mrtvolu odviezli do Nového Mesta nad Váhom, kde ju uložili na večný odpočinok do rodinnej krypty.

Dobročinnosť. Osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy 1000 korún obetoval na novú školu veľkofrankovskú. — Táto veľkodušná obetovavosť sama seba chváli.

Renovácia stoličnej nemocnice v Trenčíne. Minister vnútorných záležitostí gróf Július Andrássy počiatkom tohto roku v prípise upovedomil obecnosť stoličnej nemocnice v Trenčíne, že v zásade nemá námietky proti renovácii stoličnej nemocnice v Trenčíne a že cieľom pojednávania stavebných plánov a zostavenia rozpočtu svoje odborné medzítka vyšle do Trenčína. V smysle tohto sľubu odborníci ministerstva vnútra verejno-zdravotnícky dozorca dr. Pavel Kerekes a ženijný radca Alfréd Jendrasik dňa 3. apríla prišli do Trenčína, kde sa ushodli, že hlavnú budovu stoličnej nemocnice dajú celkom moderne postaviť a rozšíriť s jedným ranhojičským pavillonom a s jednou gazdovskou budovou. Táto renovácia stoličného špitála v meste Trenčíne stála by 300.000 korún.

Umrel počas služby. Z Liptovskej Teplej píšú, že 59-ročný nádenník košicko-oderbergskej železnice Ján Greschko, dozorca dráhy na stanici v Ružomberku, o pol noci zo 4. na 5. apríla náhle zomrel. Práve sa poberal z ružomerskej stanice na prehliadku dráhy v smere ku Liptovskej Teplej, keď ho napadla mdloba. Sadol na stoličku, párkrát ťažko vydýchnuť a bol mŕtvy. Zosnulý Greschko slúžil už 38 rokov a tešil sa, že pôjde na odpočinok. Bol nielen široko-ďaleko známy, ale i v širších vrstvách obecnosť. V jeho službe bol neunavne činný, svedomitý a voskrz spoľahlivý. Zanechal po sebe manželku, 2 vydaté a 2 slohodné dcéry a 3 synov, z ktorých najmladší ešte študuje.

Assentírky v Orave. V oravskej stolici odbyvajú sa assentírky v nasledovnom poriadku: Dňa 14. a 15. apríla bola v kubínskom okrese; dňa 22. a 23. apríla bude v tvrdošínskom okrese; dňa 24., 25. a 27. apr. v trstenškom okrese; dňa 28., 29. a 30. apríla ale v námestovskom okrese. — Ba kelki sa len ustanovia, keď viac než polovica ich je v Amerike?

Chýry zo Šariša. *Prešov.* Dňa 23. marca vydržiavané bolo stoličné výborové zasadnutie, v ktorom medzi predmetami pojednávania najzajímavejšia bola zpráva o šafarení so stoličným majetkom v predošlom roku a o návrhu na penzionovanie Artúra Horovitz, bývalého okresného lekára tapolyhanusfalvanského, ktorý teraz vymenovaný je za lekára krajinského súdu do Debrecína. V pojednávaní oboch záležitostí pozdvihol slovo bývalý kandidát kresťanskej ľudovej strany Achill Baán a vyslovil sa v odôvodnenej a peknej reči tak proti doterajšiemu šafareniu so stoličným majetkom, nadovšetko ale proti penzionovaniu bývalého okresného lekára Horovitz, ktorý ako terajší štátny úradník nemá právne nároky na penziu od stolice. Zdá sa ale, že teraz zbytočné je v stolici ohlásit sa za vec spravodlivú, lebo odôvodnený a pekne prednesený protest Achilla Baán nemal žiadneho výsledku. — Róbert Luchs, majiteľ sklepu na železný tovar, kde naši gazdovia s dôverou kupovali potrebné im veci dňa 12. marca zatvoril svoj obchod. Ferdinand Hodobay, grécko-katolícky kanonik a pápežský protonotár, ktorý ako apoštolský visitátor cez dlhší čas blahonosne účinkoval v Amerike, dňa 22-ho marca veľmi peknú prednášku držal v katolíckom kruhu Rákócziho o katolíctve v Amerike. Na prosbu poslucháčov o tomto predmete bude ešte viacej prednášok vydržiavať v jaseň. — Dr. Engelbert Mázy, hlavný škôldozorca gymnaziálnych škôl okresu košického, minulého týždňa visitáciu držal v tunajších dvoch gymnáziách. Túto príležitosť použil ku tomu, že cez tri večere pred početným obecnstvom krásne prednášky držal v katolíckom kruhu Rákócziho o «kresťanských náhladoch sveta». — Minulej jasene sme spomenuli, že pani hlavného župana Baltazára Semsey na tom pracuje, aby sa pletenie sóvárskych chýrnych čipiek rozšírilo a do rozkvetu priviedlo medzi ženami nižších tried toho okolia. Toto šlachetné podujatie sa jej aj podarilo a posiaľ hlásilo sa už 70 žien ku tejto robote. S polovicou už dňa 16. marca začalo sa vynaucovanie, s druhou polovicou začne sa o 2—3 týždne, keď prvšie v tejto peknej práci už väčšie pokroky urobia. — Ku ochrane a opatere opustených detí utvorený je spolok pod menom: «Krajinský zväzok (liga) ochrany opustených dietok». Ku šlachetnému cieľu ochrany opustených dietok zbiera tento spolok milodary po všetkých obciach krajiny. Taký deň, keď sa tieto milodary v daktorej obci zbierajú, menuje sa «deň dietok». V Prešove zbierali tieto milodary dňa 2. a 3. apríla; prešovskí sklepníci obetovali vtedy ku ochrane opustených dietok jednu čiastku, asi 1—2 percenty toho, čo v ten deň utržili. V druhý sviatok veľkonočný pokračuje sa v tejto skladbe, panie budú na uliciach kvietky predávať a na verejných miestach postavené budú skrinky pre milodary. — *Zboró.* Minister obchodu dovolil, aby vydržiavané tu jarmoky preložené boli: zo 16. apríla na 6. apríla a z 26. augusta na 24. augusta. — *Ternye.* Minister výučby z dvoch zlatých medajlí laňajšej krajinskej výstavy v Pätkostoloch vydržiavanej vyznačil jednu chýrneho tunajšieho maliara

Pavla Szinyei-Merse. — *Sárpatak.* P. Pavel Sylvester a P. Ondrej Csambál, neunavení jezuiti misiónári, odboviac cez 11 dní trvajúce sv. missie v Szinye dňa 31-ho marca prišli do Sárpataku, kde zas cez 8 dní držali sv. missie. Požehnaj Boh jejich blahonosné práce. — *Szedikert.* Tunajší veriaci, zdá sa, ešte vždy rozmyšľajú nad tým, či majú vstúpiť do Jednoty Ľudu. Najnovšie dalo sa ich zapísať 13. Ako slyšať v druhých obciach pod farnosťou Ternye chvalitedne vstupuje ľud do Jednoty Katolíckeho Ľudu. — *Darocz a Polony.* Ondrej Pernyik, okresný dekan a farár z Berzevice posviacal tu minulé dni obrazy križovej cesty, ktoré veriaci obetovali svojmu kostolu. — *Berzevice.* Tunajšie školy zatvorené sú pre šarlach.

Drahý figel. Z Oravy nám píšu: Jeden Oravec už viac rokov bol v Amerike. Písal z tadial asi pred mesiacom svojej žene, aby prišla za ním. Táto ho poslúchla a odišla do Ameriky. Lenže čo sa stało? Naraz prihrmí muž z Ameriky domov. On doma a žena? Chudera hľadá ho po Amerike. — Smutný to, ale drahý figel! Mužu a kde si nechal rozum?

Železný most v Majcichove. Drevený most vicinálnej cesty v Majcichove (Majtény, stolica prešporská) už dávno vypovedal službu a len s veľkými útratami mohli ho s časom na čas uviesť do poriadku. Namiesto zlého dreveného mosta postaví teraz železný most. Postavením železného mosta — ako sa «Nagyszombati Hetilap dozvedá — poverili nádašského staviteľského podnikateľa Jozefa Simatseka.

Smutná assentírka. V somogyskej stolici v okresoch Kaposvár, Igal, Marcal a Csurgó zpomedzí 4000 vojopovinných vyše 1000 nedostavilo sa na assentírku. Minister honvédstva preto poslal nariadenie podžupanovi stolice somogyskej, aby dal vystopovať tých vojopovinných, ktorí sa nedostavili na assentírku. Z vyšetrovania vysvitlo, že všetkých tisíc vojopovinných sa do Ameriky vysťahovalo.

Zkaza jednej obce. Z Miškovca sdeľujú, že v obci Forró (stolica Abauj-Torna) minulé dni povstal oheň, ktorý sa tak rýchle šíril, že o pol hodiny celá južná časť obce bola v plameni. Obyvateľstvo v obrovskom víchre nebolo vstave zamedziť šírenie sa ohňa. Sotva za dve hodiny zhorelo 36 domov a 35 pobočných stavísk. Zhorelo aj veľa liehvy. Zpomedzí zhorených domov bolo len niekoľko poistené.

Nešťastie v jednej bani. Minuté dni v rimamuránskej bani v ruke baníka Štefana Porockého vybušil jedon dynamitový nábitok a roztrhal nešťastníkovu ruku a nohu, pri ňom stojacemu Ondrejovi Petronecovi ale dynamit roztrhal obličaj a ruku. Nieto nádeje, žeby nešťastníci ostali prl živote,

Päť millionov robotníkov bez práce. Z New-Yorku píšu, že Jednota amerických robotníkov sdeľuje, že v Spojených Štátoch severo-amerických štyri milióny a 750.000 ľudí je bez roboty. Dotyčný spolok dostával zprávy zo všetkých 32 spojených štátov a tak ustálil, že koľko robotníkov nemá práco.

Chýry zo Spiša. V Levoči v kameno-uhelnom sklade špiritusovej raffinerii dňa 25. marca o polnoci vypukol oheň. Oheň zniročil 18 vaggónov kamenného uhliá a dreva a vyššie 300 prázdnych bočiek. Škoda obnáša asi 48.000 korún, to sa ale prinavrátí skrze assekuráciu. — V Matejovcach istý Friedrich Alexander, muž evanjelickej viery, zanechal vo svojom testamente evanjelickej modlitebni 1000 korún, evanjelickej škole 1000 korún a tamojšjemu hasičskému spolku tiež 1000 korún. Tak by mali aj katolíci pamätať na svoju školu, ktorá je predsa sestra kostola, a vtedy by nebolo ťažko katolíckej škole ratovať. — V Poprade dňa 15. marca vyšiel nový spoločensko-gazdovský týždenník v maďarsko-nemeckej reči pod názvom «Poprádi Ujság». Zodpovedným redaktorom je tamojší mešťanosta Štefan Kovács. — V jednom nedávnom čísle «Kreštana» z omilu dopisovateľa pri smrti Muriňa, staviteľa popradského, chybné stálo, že v ňom Michal Mihalyik, farár liptovsko-dovalovský svojho otca utratil. Otec pána farára, ktorý je tiež staviteľom, chvala Bohu, ešte žije! — Do levočskej reálky je za direktora tamojší profesor Jozef Bauer vymenovaný. — Z mesta Gölncibánya sa zo 135 vojopovinných ustanovilo na assentírku 56, odobrali 23; v okrese gölncyckom sa zo 613 vojopovinných ustanovilo 304, odobrali 132; v okrese podhradskom sa zo 429 vojopovinných ustanovilo 113, odobrali 53; v levočskom okrese sa zo 319 vojopovinných ustanovilo na assentírku 106, odobrali 50; z mesta Podhragy sa zo 73 vojopovinných ustanovilo na assentírku 32, odobrali 14. — Sporiteľňa v meste Gölncibánya dala svojim účastinárom na minulý rok 10 percentov, to jest od 100 korún 10. — V Novej Vsi v blízkosti kaplnky sv. Trojice levočská železnica dňa 30. marca zadlávila jednu neznámu sedliačku-ženu, ktorá mohla mať asi 45 rokov. — Vo Vlachoch dňa 26. marca jeden besný pes pohrýzol dvoch ľudí, ktorých cieľom liečenia do Budapešti do Pasteurovho ústavu odviezli. — V Podhradi vyvolili na uprázdnenú rímsko-katolícku organistsko-učiteľskú stanicu Karola Petza, učiteľa v Markušovcach. — V obei Nagy-Folkmar vyvolili za učiteľa Bélu Mathé. — Nižno-lapšanský konzum dal svojim účastinárom na minulý rok 8 percentov. — V Kaevine ešte tohoto roku majú stavať notárske bývanie. — V Nedeci na budúci rok sa má tak vnútorne, ako aj zvonútorne pekne obnoviť kostol. Patrón a farníci s veľkými obetami prispajú k obnoveniu kostola. — V Hanušovcach sa dňa 2. apríla slávnostne utvorila Jednota Katolíckeho Ľudu. Zaraz v ten deň sa dalo 122 ľudí zapísať. — V Kaevine mala Jednota 30 členov. Utvorujúce shromaždenie bolo v kvetnú nedeľu, pričom mnohí do Jednoty vstúpili. — V Nedeci, kde sami farníci určujú utvorenie Jednoty, sa to v najbližšie dni aj stane. Kde sú ostatné kraje Spiša? Hľa, v tej, od mnohých opovrhutej Magure je predsa len čulý kresťanský život!

Púť do Maria-Celly. Jako po iné roky, a síce už od 50 rokov, chodí processia z obce Chynorany a okolia na svetochýrne milostné miesto *Maria-Cell*, tak aj to-

hoto roku pôjde dňa 3. mája. V ten deň po odbavení svätých litánií pôjdu shromaždení pútnici z farského kostola chynoranského o 2. hodine ku železničnej stanici so slávnostným vystrojením, z kadiaľ o 2¹/₂ hod. odcestujú s vlakom do Sarluská-Üzbég. Tam sa presadne na iný vlak, ktorý ide cez Lipótvár do Prešporka. Po Prešporok možno sa ku processii pripojiť na ktorejkoľvek železničnej stanici. Do Prešporka dorazí vlak dňa 3. mája o 10. hodine večer, tam sa prenocuje na stanici a dňa 4. mája o 5. hodine ráno odovzdá sa batožina furmanom, po čom sa ide na svätú omšu do kostola prevelebných Pátrov Jezuitov. Ďalšiu cestu riadia vodcovia processie. — Všetkých ctených čitateľov «Kreštana» prosíme s týmto náležite, aby tento náš podnik k dušnému spaseniu veriacich a ku zvelebeniu Matky Božej maria-cellskej v najširších kruhoch ľudu kresťanského rozširovať a všemožne podporovať si nesťažovali. Kto zúčastní sa chce na tejto processii marianskej, ten nech najneskôr do 25. apríla obráti sa na farský úrad alebo na *Antona Chrenko*, vodcu processie v Chynoranoch.

HOSPODÁRSTVO.

Stav siatin.

Ministerstvo orby na základe správ hospodárskych referentov o stave siatin dňa 1. apríla vydalo nasledovnú zprávu:

V druhej polovici mesiaca marca popri častých srazenínach, ktoré boli zväčša na západnej polovici krajiny, teplota bola veľmi premenlivá a následkom často sa opakujúcich nočných mrazov ani teplé počasie vo dne nebolo vstave napomôcť vývinu rastlínstva. Na východných a juhovýchodných stranách bolo nielen chladno, ale aj sucho, následkom čoho aj tu sa ponosujú na nedostatok dažďa. Kde panovalo suchšie počasie a kde aj pôda bola zodpovedne kyprá, v každom odvetví poľného hospodárstva vyvinula sa usilovná práca. Na mnohých miestach, menovite na rovinách a vrškovatých krajoch jarné klasoviny už posiali, ba na Dolniakoch miestami už aj pod kukuricu pripravili pôdu. Zemiaky sadia, ťatelinu a iné krmy a repu sejú. Aj na vidiekoch medzi vrchami sa počala jarná práca, len že tu priveľmi vlhké a studené počasie prekáža gazdov v práci. Na rovinách a vrškovatých krajoch gazdovia zapodieľajú sa už aj vo viniciach, zahradách a okolo ovocných stromov.

Jasenné siatiny sú vo všeobecnosti obstojné; v podzim posiate územie sa sotva zmenilo, lebo ešte v zime mnohé siatiny sišly. Ačkoľvek siatiny sú zväčša obstojné, po celej krajine vyžadujú ľavnejšie počasie, na mnohých

miestach aj dážď. Prajné jarné počasie by vela mohlo pomôcť na nerovnako sišlých siatinách a menovite by veľmi osožilo neskorným siatinám. Hmyz a chrobač málo škody narobili.

Zpomedzi jarných siatin včasné jačmenné a ovsenné siatiny na Dolniakoch dost husto sišly. Čo sa týka umeľých krmných siatin a lúk, tieto sú v celej krajine obstočné; myši, chrobač a mrazy im len málo uškodily. Dobytok tejto zimy v dobrom stave prezimoval a len miestami schudnul.

DOPISY.

Velké Bielice.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Krestane».

Naše polozenie je veľmi prajné. My máme práce schopného, povolania povedomého pána farára, ktorý priviedol do poriadku nielen faru, ale i kostol a farský dom. Tuná bydliači poriadni ľudia sú všetci ľudákmi, jako sa to i svedčí na poriadneho krestana. Kto je poriadny krestan, ten za cirkev pracovať neprestan. Duchovenstvo celého okolia je ľudovým. Prepiateho národovca a aj Hodžovca tu nenajdeš. Demokrata Hodžu nech podporujú len luteráni, ale nie poriadni katolíci. Kerť a Streda v neškodnej miere podporujú Hodžu. Lež tak je to, keď každý človek má svoju chuť.

Náš pán farár spravuje výborne nielen duše, ale i zahradu; je on sta lieh tuhým privržencom krestanskej ľudovej strany. Liberáli bočia od neho, sta včela od chábrdia a či sňah od ohňa. V našom ablegátskom okrese ani počuť nechce ľud o hnusných liberáloch, ktorí sú oduševnení za veci židom milé a ľudu viere vernému odporne. S Bohom!

Bývalý podnotár.

***

Údolie Nitry.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Krestane».

Smutne je to u nás. Keď ešte vždy sú také odporne dediny, kde ten prekliaty a hnusný liberalismus je vstave pomocou čertovice získať si privržencom i medzi pospolitým kresťanským ľuďom. Ľudia moji, kedy sa vám už raz otvorí oči? Kedy už raz vstúpíte na cestu neodvislého kresťanského smýšľania. Vy čakáte zakaľ sa aj u nás tak smutne vyvinú veci, jako vo Francúzsku; pomôž si ľudu, aj Boh ti pomôže! Neodtrhuj sa od svo-

jich pastierov, aby si nebol prašivou ovcou. Drahý Indu, len aby si jednú neobanoval na smrteľnej posteli to, čo teraz činiš. Lenže potom si vzdychneš: Už je pozde, milý drozde.

S Bohom do videnia pri volbe, tam uvidím, či máš aspoň za kvintlik statočnosti. *Ján Dobroprajný.*

***

Dubovec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krestane».

Kto vie, kde je Dubovec, to je veru pekná vec. Nuž bývajú tu pokoj milujúci a tichí občania, ktorí vždy držia so svojim cirkevným farárom. Je to veru veľmi pekná vec, keď sa stádo netratí, lež so svojim pastierom drží. Darom prichádzajú k nám falošní proroci s fľaškou a so židovskými grošami judáskymi, my sme vždy verní svojmu kresťanskému presvedčeniu. My sme ďaleko od tých kresťanských komediantov, ktorí cez jednu noc dľa veľkosti fľaše desaťkrát sú vstave zmeniť sa. Hej, drahí priatelia uhorskí, nezabúdajte na smutný príklad Francúzska. Tam čo rozviazaný snop krestania jednali, ale aj polozenie cirkve je smutným. Žart sem, žart tam, ukážte mi jedného žida, ktorý by bol na našu predrahu kresťanskú ľudovú stranu hlasoval; kdežto ja vám ukážem celú hrbu kresťanských oplanov, ktorí proti našej kresťanskej ľudovej strane hlasovali.

Izraelu, z teba samého zkaza pochádza; kresťanský ľudu, ty len to jieš, čo si sám navaríš; fľaška býva vždy tvojou najhoršou radou. *Ján Cander.*

***

Z Trantária.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krestane».

Mnohí hádali, kde že môže asi ležať tá Trantária? Ja som sa len pod svoje sholené fúzy usmieval, ale som to nikomu na javo nedal, kde leží tá obec nejestvujúca. Preto ale osožný bol môj článok. Mnohí vstúpili do seba a prišli na to presvedčenie, že liberáli nech si volia liberála za rychtára; poriadni krestania si ale budú len poriadneho krestana a nie podlého liberála voliť za rychtára.

Nové mesto, čudné mesto, tam je židov tisícšeststo, je tam ale žid rychtárom. Keď sme my krestania vo väčšine, tak si aj za rychtára musíme voliť len krestana a to takého, ktorý je v pravom slova smysle aj skutočným krestanom. Keby naši chlapi boli tak kresťanského smýšľania, ako naše švarne ženičky, všetko by bolo dobre. Lenže to je chyba u našich chlapov, že sa dajú ku všetkému zviest a k vôli svetským a márnym veciam opustia našu kresťanskú ľudovú stranu a idu potom medzi hnusných liberálov.

S Bohom, nie s liberálnym demonom, čili s čertom.

Ján Zhorel.

Lazany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Krestane».

S radosťou dávam na známosť, že sme si v nedeľu dňa 5. apríla už aj v Lazanoch utvorili Jednotu Katolíckeho Ludu. K tomuto cieľu navštívil nás náš vreľmilovaný krajinský vyslanec pán Koloman Brestyenzsky a v jeho spoločnosti pán kaplán August Gramantik. Keď títo páni prítomní boli najprv pri sv. omši, potom nám náš pán farár po sv. omši povedal peknú reč o Katolíckej Jednote. Zatým rečnil nám všetkým k srdcu náš pán vyslanec Koloman Brestyenzsky. Pán August Gramantik výrečnými slovami vykladal nám ciele Jednoty a konečne rečnil nám náš občan Anton Ribán. Z týchto rečí sme sa presvedčili, že čo pán Skyčák, ako katolík, v jeho novinách proti Jednote Katolíckeho Ludu píše, to je všetko strašné cigáňstvo. Ja už jeho «Ludové Noviny» viac ani čítať nebudem, lebo vidím, že všetko, čo on tam píše, nenie ani za ľud, ani za vieru, lež len za vlastný zisk. Dobré si to zapamätajte pán Ferko Skyčák, že prívrtenec cirkve a statočný katolík proti Katolíckej Jednote takto písať nemôže. Že Hodža v jeho novinách proti Katolíckej Jednote píše, tomu sa nečudujem, lebo je on luterán, bo každý vie, ako on miluje katolíkov. Že ale Ferko Skyčák z jednej strany vydáva sa vždy za tuhého katolíka, z druhej strany ale zase píše, že poriadny katolík nemôže byť členom Jednoty, tomu nech si rozumie kto chce. Nuž Ferko, teda kde má vstúpiť poriadny a statočný katolík? Asnáď do židovskej Jednoty? Ferko, musel ste vraj horúčku mať, keď ste to napísal!

Náš pán ablegát Koloman Brestyenzsky nám Katolícku Jednotu tak náležite vysvetlil, že v Lazanoch vstúpilo hneď do nej 105 členov. Z Poruby sa prihlásilo 112, z Koňanky 36 údov a prihlasujú sa každý deň vždy viacerí a viacerí. Veľmi sme radi, že sme sa nedali pobalamútiť tým nesvedomitým ľudom, čo nás od založenia Katolíckej Jednoty všeliakým spôsobom odhovárali. Presvedčení sme, že každý veriaci katolík, ktorý si chce brániť svoje náboženstvo pred úkladmi nepriateľa, má vstúpiť do Jednoty Katolíckeho Ludu, bo je to najpotrebnejšia vec ku obrane našej viery a našich cirkevných majetkov, ktoré nám jednoducho napádajú a radi by nás o ne ozbijali, aby potom tým ľahšie vyhubili aj naše náboženstvo.

Katolík.

Bojnice.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Ráďte prosím môj dopis v našom «Krestane» uverejniť.

V nedeľu dňa 5. apríla aj u nás bola utvorená Jednota Katolíckeho Ludu. O 3. hodine popoludní prišiel ku nám náš horlivý ablegát pán Koloman Brestyenzsky i s pánom kaplánom Augustinom Gramantik, aby nám vysvetlil vznešené ciele tohoto veľmi potrebného katolíckeho združenia. V zahájajúcej reči shromaždenia hovoril nám ku srdcu náš pán prépošt Rudnay a vyzval nás, aby sme neváhali do Katolíckej Jednoty vstúpiť. Pán ablegát Brestyenzsky a pán Gramantik hovorili ku nám potom o Jednote a to tak dôrazne a zreteľne, že každý z nás nahliadol, ak veľmi osožné je toto katolícke združenie najmä v prítomných časoch, kde celý svet napáda katolíkov. Po rečiach prihlásilo sa z Bojníc a filiálok hneď 207 členov ku Jednote. Máme nádej, že sa ich ešte viacej prihlási najmä z Opatoviec. Bo, keď už toľko nepriateľov máme, každého katolíka potrebujeme v našom tábore. Za miestneho správcu vyvolili sme si pána kaplána. Vodcovia skupenín sú: Ján Vavrik, Ondrej Benca, Ján Holka a Michal Dobrotka. Vo filiálkach prijali vodcovstvo — ako sa to aj sluší — páni rychtári.

Bojničan.

***

Z Chynorán.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krestane».

My, čo statoční kresťania, sme tu tuhí ľudáci. Tuhý ľudák je aj náš pán farár Nácko Volant. Tuhý ľudák je aj bývalý pán notár a terajší správca sporitelne Janko Terényi. U nás nemôžu nič zviest liberálni korteši; my sa shovárame aj dohadujeme s nimi, preto ale ani k vôli kortešovi notárovi od svojho lepšieho ľudového presvedčenia neodstupujeme, ale zostávame verní pod zástavou kresťanskej ľudovej strany, lebo sme pevne presvedčení o tom, že je toto jediná stránka, ktorá bojuje za práva kresťanského ludu.

U nás je už aj fabrika na plátno; aj z liberálneho smýšľania sme už narobili plátna, aby sme doňho jiberálne figlovanie pozašivali. Pri voľbe ešte nikdy nikto neodpadol u nás od kresťanskej ľudovej strany, jako hnilé jablko zo stromu.

Miško Zadných.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnickymi, mernickými a v gruntových knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody poluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľ pozbavajú sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej summe dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštné výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Pripadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Od Ompitálu.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte v «Kresfan»-e uverejniť tieto riadky.

My bydlíme v prešporskej stolici. U nás je veľa prepiatych národovcov. U národovca má väčšiu vážnosť reč, nežli náboženstvo. A veď reč je len prostriedkom, alebo ale cieľom, jazyk len nástrojom, viera ale cestou do neba vedúcou. Lenže človek darmo mluví zaslepenej prepiatosti a prepiatej zaslepenosti. Istý panák nám aj jakési liberálne noviny natíska. No, my, čo poriadni kresťania nie liberálni, lež kresťanskú tlač budeme podporovať. My nepotrebujeme, aby si nás liberáli obzerali a nám na dno pugylára pozerali pri predplácaní. Liberáli nech sa len liberálom natiskajú.

S Bohom!

Ján Jankech.

Rozmary a žarty.

V hostinci.

Kohn: Ako mi môžete taký špatný servítok dať?*Hostinský:* Ako že by aj nebol taký špatný ten servítok, keď si s ním toľko židov ústa utre.

Čo sa náleží.

Jeden gazda, ktorý sa pravotil, sjednal sa so svojim advokátom, že mu za jeho prácu obrobí a obseje istú roľu. Keď prišla jar, gazda aj obrobil a zasial tú roľu, ale len na prostriedku a na obidvoch stranách nechal široké štráfy nerušené. Keď ho potom advokát na zodpovednosť fahal, že prečo nezasial celú roľu, odpovedal mu gazda takto:

— Pán advokat, keď som bol vo vašej kancelárii, dobre som videl, že ste pri písaní na obidvoch stranách papiera nechali široké brehy celkom čisté a len na prostriedku bolo pár krátkych riadkov napísané. Ja som si myslel, že s obrábaním tej role má tiež tak byť.

Oznam púte do Maria-Celly.

Ako predošlé časy, tak aj tohoto roku pôjde processia do Maria-Celly zo stolíc trenčianskej, nitrianskej, tekovskej, z obce Rybian dňa 3. mája. Processia pohne sa z domu dňa 3. mája ráno o 10. hodine ku železničnej stanici v Rybanoch. S tým vlakom idu pútnici do Veľkých Topolčian. Tam zostúpia z vlaku a budú čakať na vlak, ktorý o 4. hod. popoludní príde z Prievidze. S týmto vlakom pôjdu do Sarluska-Ťzbég. Tam presadnú na nitriansky vlak, ktorý ide do Lipótváru. V Lipótváre presadnú pútnici na žilinský vlak a s tým sa vezú do Prešporku. Pútnici z okolia môžu sa tu pripojiť ku processii rybianskej. Dňa 4. mája ráno o 4. hodine dorazí sa do Prešporku, o 5. hodine odovzdá sa batozina furmanom a pôjde sa na sv. omšu do kostola velebných otcov Jezuitov. Po sv. omšiach vrátia sa pútnici

ku železničnej stanici a o 8. hodine pred obedom odcestujú s vlakom do Viedne, tam odbavia obed, po obede pôjdu pešo do Maria-Lanzendorfu na noc. Dňa 9. mája prídu pútnici do Maria-Celly.

Každý, kto sa chce súčasťniť na tejto púti, nech sa obráti na Bartolomeja Omelku v Rybanoch, ktorý dotyčeno púte všemožným vysvetlením každému ochotne posluží. *Bartolomej Omelka*, svetský vodca púte.

Pút do Maria-Celly. Odchod z Piešťan (Pöstyén) dňa 10. mája o pol 8. hodine večer po železnici cez Prešporok do Viedne. Do Viedne sa príde o 8. hodine ráno. Z tadialto o pol 10. hodine ide sa zo západného nádražia (Westbahnhof) po železnici cez St. Pölten až po Tünnitz. Z Tünnitzu ide sa 5 hodín peško k sv. Anne, k sv. Jozefovi do Maria Celly. Zpátky sa ide po železnici až domov. Prihlasy prijíma *Ludvik Csulak*, farár, bývalý spovedník maria-cellský. Ó-Lehota p. Nagy-Modró, Nyitram.

Krajinská jubilarňa pút pohne sa dňa 3. mája bežiaceho roku do Lourdesu pod protektorátom osvietenej panej grófký Belovej Szapáry a pod duchovným vodcovstvom veľkomožného pána kanonika Alexandra Gaibl. Návrat pôjde cez Rím, kde behom pobavenia sa cez tri dni pútnici dostavia sa na poklonu u sv. oca. Smer cesty: Budapest—Viedeň—Salzburg—Innsbruck—Buchs—Einsiedeln—(milostné miesto)—Genf—Lyon—Cette—Lourdes—(milostné miesto)—Aucuna—Fiume—Budapest. Ceny: I. trieda 550 korún, II. trieda 450 korún, III. trieda 260 korún. — Zdržovanie sa: Einsiedeln 1 deň, Lyon 1 deň Lourdes 4 dni, Marseille 1 deň, Rím 3 dni, Loretto pol dňa. Prihlásiť sa možno u veľkomožného a prevelebného pána, kanonika Alexandra Gaibl (Pozsony, Káptalan-u. 3.). Lehota prihlasov do 25. apríla 1908.

Odkazy redakcie.

P. Š. H. Tr. Premenu nebolo možno uverejniť pre nedostatok miesta.

P. K. B. P. Ráčte odpustiť, pozde prišlo.

P. J. K. Sz. Poslednú zásielku len budúce.

P. F. K. K. Veľa sme toho mali. Teda len budúce.

Oznam licitácie.

V obci Szkacsány v nitrianskej stolici dáva sa do árendy obecný dom spolu aj k tomu príslušajúcimi regálmi (licenciou). Licitácia prevedená bude v obci Szkacsány dňa 27. apríla r. 1908. pred obedom o 10. hodine. Udenári (henteši) majú prednosť pri licitácii. Podrobnosti ohľadom licitácie dozvedeť sa možno u pána notára v obci Nagy-Bélicz a u pána rychtára v obci Szkacsány.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 15. aprila.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*:
 tisská K 21:70—23:30, stolnobelehradská K 22:00—22:90,
 peštianska K 21:40—23:00, banátska K 21:50—22:70. —
Raž: prvotriedna K 20:95—21:05, druhotriedna K 20:75
 do 20:85. — *Jačmeň*: prvotriedny K 13:60—14:00, druho-
 triedny K 13:20—13:50. — *Ovos*: prvotriedny K 15:60—
 15:80, druhotriedny K 14:90—15:10. — *Proso*: K —
 —. — *Kukurica*: Kor. 12:90—13:05. — *Repica*:
 —K —.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	16:50	16:30	16:10	15:90	15:60	15:40	15:10
		č.	7	7½	8		
		K	14:50	13:30	8:10		

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6:50, hrubé K 6:60.

Ďatelinové semä: čistené K 200:00—210:00, lu-
 cerna čistená K 175:00—185:00 za 100 kilogr.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4:50—4:70, žlté
 K 5:10—5:30 za 100 kilogr.

Strova: Fazuľa veľká biela K 14:00—15:00, mie-
 šaná strakavá K 12:00—13:00. — *Hrach*: nelúpaný K
 28:00—30:00, lúpaný K 23:00—43:00. — *Šošovica*: či-
 stená K 40:00—70:00. — *Konopné semä*: K 26:00—
 27:50. — *Mak*: K 65:00—68:00. — *Rasca* (kmin): Kor.
 116:00—. Všetko po 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 14:75—, srbské
 (100 kusové) K 13:75—.

Lekvár: srbský K 31:00—31:50, slavonský K —
 do — za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 36:50, fiumánsky
 White-Star (***) K 30:50 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 79:00 do
 79:50, kockový K 81:00—81:50, žltý K 79:50—79:50 za
 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 138:00—139:00,
 vidiecka K 000:00—000:00.

Na predaj 3 jutra zeme, dom 6 m. šivoký 16 m. dhý; stredná
 izba 4 m. široká a 5 m. dhá; kuchýňa 4 □ m.;
 zadná izba 4 □ m.; za zadnou izbou je komora 3 m. dhá 4 m.
 široká, krom toho maštal, pajta, studňa s dobrou vodou; dom je
 škridlou krytý; nadvorie má 600 □ siah. V obci je kostol, tara-
 bebný úrad, sú tam 2 školy, 2 sklepy; na postu 4 kilom; do
 mesta Djakova 14 kilom. Terajší majiteľ je murár; príč na od-
 predaju nedostatok práce. Cena 4200 zl, 4400 korun. Vysvetlenie
 dáva Tan Petráš Punitovce p. Gorjan, Slavonia.

Bolesti

látku, pakošnicu, malomocnosť, prech-
 ladnutie, prievanom zapríčinené choroby
 a horúčosti istotne zastavil a vyliečil
 nás Fellerov Elsalfuid, Tucet na probu
 5 kor. franko. Objednajte u V. Eugena
 Feller, Stubica, Kostolná-úlica 18. (stol.
 Záhreb.) *Kazsi.*

Kupujte rovno od kadlecstva
30.000 metrov

rozličné ostatky, záručno istoprané, ako zefiry, atlas-
 satín, bielizeň postole, oxford, barchent, írlandské
 tkaniny atď. 3—8 metrov dlhé. Najmenšia odbierka
 v baliku na poštu 30 metrov

kor. 18.— franko.

Posiela sa len zkusene dobrý tovar. — Vzorok
 ostatkov nemožno posielat, bo sa zásoba chytró mení.

Kadlectvo plátina a drevenej vlny

Bratia Krejcar, Dobruschka (Cechy).

Vzorok plátina a drevenej vlny franko. — Najlepšia
 kresťanská obsluha.

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 28.

Odporuča pri úplnej záruke

benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným
 podnikom, taktiež

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!

Bez strojníka ľahko k vedeniu bar ktorým gazdom aj medzi
 domami slamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto najnovších
 strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobtná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:
 parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatim atď.

O nedostyžiteľnej zvláštnosti týchto strojov podáva
 zpravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmo-
 hradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)

Cennik na žiadosť zdarma a franko.

Lacné české perie.

5 kilo nové
 tmavé driapané
 12 kor.
 Biele mäkké,
 jak páper 18
 kor.— 24 kor.
 Biele ako siah
 mäkké ak páper, driapané 30
 kor. 36 kor. Rozposielanie s
 dobierkou franco; zamenenie a
 nazpät prijati je pod touti vynim-
 kou dovolenější sa poštové
 útraty vynahradia. — Benedikt
 Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta
 Pilsen Cechy.)

Na predaj

6 jutier zeme na dobrom mieste.
 Zahradá 1½ jutia stromami vy-
 sadená. Dom 18 metrov dlhý,
 6 metrov široký, škridlou pokrytý.
 V dedne nachodi sa kostol, sú
 tam 2 školy, 2 sklepy. Obecny
 úrad je na mieste. V okolí sú
 dve slovenské dediny. Posta je
 na 4 kilometre, mesto na 14 kilo-
 metrov od dediny. Cena 5000 zl.
 10.000 korun. Blížšie vysvetlenie
 dá Tomo Milanovič, Punitovce
 30 č. p. Gorjan, Slavonia.

**Neváhajte, keď vás hlava
 bolí lež potrebujete hneď**

Beretvás-pastilly

ktoré za desať minút zastavia najtužšie
 migrén-hlavybolenie. — **Cena K 1.20.**
 Lekárnú odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni a drogerii.

Dorába Tomaš Beretvás, lekárnik Kispest. Pri 3 škatulkách
 zasielka franko..

Ziadajte si cennik

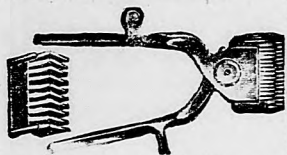
Zdarma a bezplatne zaslem moj, v slovenskej reci, bohate ilustrovaný cennik, ktorý viac než 3000 obrazov obsahuje rozličných hodin, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov. — Svajcarsko pôvodný systém Roskoof patent K 5, Registrované „orel“. Roskopf nikol remontoar K 7.

I. hodinová fabrika cis a k. dvorný doposielateľ

Hans Konrad Brūx No. 400 (Cesko.)

Vyplatí sa samo sebou

Na prábu 8 dní posielam moje pôvodné, najfajnejšie niklované la solingské nožnice k strihaniu vlasov, dľa podmienok mojego cennika, teda bez rizika pre objednávateľa, abych presvedčil každého o nedostiziteľnej viteznosti tohoto stroju. — Stroj na strihanie vlasov číslo 9150. shodovaný je z la solingskej ocele, feniovo niklovaný, s 2 hrebienkami k pozdvihnutiu, strihá cez 2. zubov, dĺžka rezu bez hrebienka 3 mm. s tenkým hrebienkom k pozdvihnutiu 7 mm. s hrubým hrebienkom k pozdvihnutiu 10 mm. Kus s rezerv strunou a úpravou upotrebenia,

tak že bärko aj nezbehlý môže vlasy strihať K 5.80; číslo 9151. Nožnice na bradu 1/2 mm. dĺžka rezu, výstroj ako č. 9150. len sodpovedne menší stroj bez hrebienkov k pozdvihnutiu k 5.—; č. 9154. Stroj k strihaniu vlasov II. kvality s otvorenou strunou K 4.80; č. 9155. Nožnice na bradu bez hrebienkov k pozdvihnutiu 1 mm. dĺžka rezu komplet K 4.50; č. 9152. Najfajnejší stroj k strihaniu vlasov, najlepšia precizna robota, holičom zvlaste k odporúčaniu, komplet K 10.—; č. 9153. Nožnice na bradu bez hrebienkov k pozdvihnutiu 1/2 mm. dĺžka rezu K 8.—; č. 9156. Nožnice pre kone. alebo psov, n. vyhnutčne potrebne pre majiteľov koni a psov K 5.50. — stroje treba vždy dobre olejovať, odporuča sa zvlaste olej z kosti, flaska K —.20. väčzia K —.40. Stroj na strihanie vlasov nemal by chybať v žiadnej domácnosti z ohľadov komodity a zdravotných!

Trovy kúpy nahradia sa behom štvrt' roka!

Zasiela s postovou dobierkou
c. a k. dvorný liferant . . . .

Hans Konrad

Vývozný dom Brūx, 1296. (Čechy).

Cennik s 3000 vyobrazeniami posielam na žiadosť každému zdarma a franko.

Poveterná - harmonika.

Osožná novota!
Čarokrásna muzika!

Tento stroj možno upevniť na domy, stromy a žrte v zahradách a pri najmenšom vetriku vydáva on lubozvúčne hlasy a akordy. Poveterná harmonika je 28 cm. dlhá a koštuje kus **len 3 kor.;** len s postovou dobierkou rozposiela c. k. dvorný liferant **Ján Konrad Brūx** vývozný dom hudobných strojov **1295.** (Čechy) Treba žiadať si franko a zdarma veľký cennik s viac než 3000 obrazmi.

2" Borove foršty

odporuča 3—4. — Vagony zdravé na obloky, vykladania magazinov a stodôl, kubik such po 70 kraje., na stanici Rózsahegy u Jána Kralicsek.

Vincenca Mozsny

dielňa na shotovenie organov
POZSONY

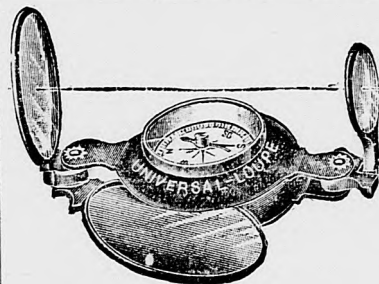
Stefánia-cesta 29. (vo vlastnom dome)

Odporučia sa k vyhotoveniu každého druhu organov
pre kostoly dľa najnovších slohov.

Hotové organy sú vždy k dostaniu!!!

Nápravy prijimaju sa pri najvýhodnejších podmienkach s prevedením a pod zárukou.

Nové vačkové d'alekohladitko s kompassom a zrkadlom

k složeniu s vidikom na veľku dialku, k upotrebeniu aj ako zväčšujúce sklo palace sklo a zrkadlo oči. Lahko k noseniu vo vačku kus len K 1.50, 3 kusy 4 kor. Vpáde nezodpovie vratia sa peňaze. Zasiela s postovou dobierkou, alebo pri prebežnom zaslaní peňazi c. a kr. dvorný liferant

HANS KONRAD vyvozný dom Brūx, No 1294. (Čechy).

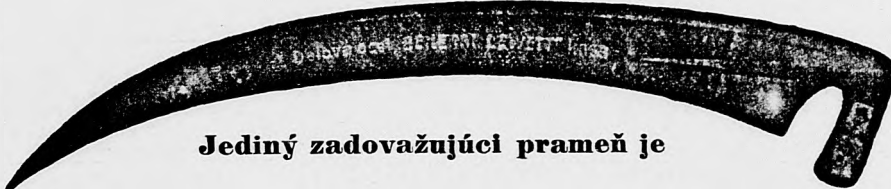
Zdarma a franko dostane na žiadosť každý moj hlavný cennik s 3000 vyobrazením.

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s akou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčšom stupni a prevyšuje všetko, o sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-E,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Ceny kosy generála Devetta z delovej ocele sú:

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generala Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí) Pravá novota! Vyznačená koša ztahujúcim klúčom 20 kr. «Diadal» náčinia ku nakutín, kladivko, a penka 85 kr. Amergansky brúsiaci kameň pre kosu na svete najlepší 20 kr.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzácnu výhodu. — Každý nech si žiada cennik na dopisnici.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na dialku 250—300 krokov kosiť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

Diamantová ocelová britva trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

jedného riadneho kosca, vykovaná a vyprobovaná zašle sa so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým si od výšmenovanej firmy obrázkový cennik nežiadal, ktorý zdarma mu zašle.